

Raadsvoorstel

Onderwerp: Locatiekeuze duurzame opvang vluchtelingen

Datum collegevergadering	1 april 2025	Ambtenaar	J. Engels
Zaaknummer	1892641	Telefoon	+31255567200
Portefeuillehouder(s)	S. Smeets	E-mailadres	jengels@velsen.nl

Voorgesteld raadsbesluit

1. Locatie De Elta in Santpoort-Zuid aan te wijzen als locatie voor de duurzame opvang van 200 vluchtelingen.
2. Het college op te dragen hiervoor de benodigde ontheffing voor Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) voor de termijn van 10 jaar bij de provincie Noord-Holland aan te vragen en andere noodzakelijke stappen te zetten.

Samenvatting

Op 28 november 2024 gaf de gemeenteraad de opdracht aan het college om het onderzoek naar de locaties De Elta en Handgraaf in Santpoort-Zuid voort te zetten. Een onderzoek naar de geschiktheid van deze locaties voor de duurzame opvang van vluchtelingen. De raad gaf hierbij aan het onderzoek en het participatietraject uiterlijk voor het zomerreces van 2025 af te willen ronden.

De afgelopen maanden ronden we het participatietraject met de klankbordgroep van Santpoort-Zuid af. Daarnaast legden we de bevindingen van De Elta en Handgraaf naast elkaar.

Kijkend naar alle overeenkomsten, verschillen en kansen acht het college de locatie De Elta het meest kansrijk en wenselijk. Dit vanwege de lagere landschappelijke impact en de grondpositie van de gemeente, wat de gemeentelijke regie op de ontwikkeling vergroot. Ook zien we op De Elta meer mogelijkheden om het azc goed in te passen in het gebied.

Het college is van mening dat er geen andere kansrijke locaties zijn en stelt de raad voor om De Elta aan te wijzen als locatie voor de duurzame opvang van vluchtelingen. En om hiervoor de benodigde ontheffing voor Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) bij de provincie Noord-Holland aan te vragen en andere noodzakelijke stappen te zetten.

Inleiding

Op 28 november 2024 gaf de gemeenteraad de opdracht aan het college om het onderzoek naar de locaties De Elta en Handgraaf in Santpoort-Zuid voort te zetten. Een onderzoek naar de geschiktheid van deze locaties voor de duurzame opvang van vluchtelingen. De raad gaf hierbij aan het onderzoek en het participatietraject uiterlijk voor het zomerreces van 2025 af te willen ronden.

De afgelopen maanden ronden we het participatietraject met de klankbordgroep van Santpoort-Zuid af. Daarnaast legden we de bevindingen van De Elta en Handgraaf naast elkaar.

Kijkend naar alle overeenkomsten, verschillen en kansen acht het college de locatie De Elta het meest kansrijk en wenselijk. Dit vanwege de lagere landschappelijke impact en de grondpositie van de gemeente, wat de gemeentelijke regie op de ontwikkeling vergroot. Ook zien we op De Elta meer mogelijkheden om het azc goed in te passen in het gebied.

Het college is van mening dat er geen andere kansrijke locaties zijn en stelt de raad voor om De Elta aan te wijzen als locatie voor de duurzame opvang van vluchtelingen. En om hiervoor de benodigde ontheffing voor Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) bij de provincie Noord-Holland aan te vragen en andere noodzakelijke stappen te zetten.

Het college is zich ervan bewust dat we met een opvanglocatie van 200 vluchtelingen niet voldoen aan de huidige taakstelling van 400 op te vangen vluchtelingen. Deze taakstelling geldt voor de periode 2025 en 2026. Samen met de amv-locatie in Driehuis komen we dan op een totaal van 300 vluchtelingen. Het realiseren van de opvanglocatie neemt geruime tijd in beslag, dus de eventuele locatie in Santpoort-Zuid is niet gerealiseerd in de periode waarin deze taakstelling geldt. Kijkend naar de indicatieve taakstelling van de afgelopen 20 jaar, zou Velsen met 300 vluchtelingen vrijwel elk jaar voldoen aan de taakstelling. De huidige situatie is een uitschieter qua aantallen. Wij schatten daarmee in dat het aantal van 300 vluchtelingen voldoende zal zijn. Indien dat niet zo is, volgen wij het kader van de gemeenteraad dat de locatie in Santpoort-Zuid niet ingezet wordt om meer dan 200 vluchtelingen op te vangen.

Voor een uitgebreide toelichting op het participatietraject en de locatiekeuze verwijzen wij uw raad naar het participatieverslag en de memo Locatiekeuze duurzame opvang van vluchtelingen.

Daarnaast voegen we alle documenten die onderdeel uitmaken van het participatietraject en alle ruimtelijke onderzoeken toe als bijlage.

Beoogd doel en effect van het besluit

Door het maken van de locatiekeuze kunnen we de BPL-ontheffing aanvragen bij de provincie en andere noodzakelijke stappen zetten om uiteindelijk te komen tot het realiseren van een duurzame opvang van vluchtelingen op De Elta in Santpoort-Zuid.

Argumenten

Spreadingswet

Het Rijk stelde vast dat er landelijk de komende twee jaar (2025 en 2026) 96.000 plekken nodig zijn voor vluchtelingen. Voor de provincie Noord-Holland gaat het om 16.290 plekken. De indicatieve opgave voor de regio Kennemerland was 3.347 plekken. Met het verdeelbesluit Noord-Holland 2024 van 20 december 2024 kreeg gemeente Velsen een taakstelling van 400 opvangplaatsen, waaronder 100 amv (alleenstaande minderjarige vreemdelingen). Op dit moment voldoet Velsen aan haar taakstelling, er verblijven 300 vluchtelingen op de Ocean Majesty aan de VOB-kade in Velsen-Noord en 100 amv'ers in Driehuis.

Ontheffing Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)

De landschappelijke waarden van De Elta liggen vermoedelijk lager dan die van Handgraaf. De locatie op de Elta wordt op dit moment al gebruikt als voetbalveld. Het college schat in dat de provincie eerder een ontheffing afgeeft voor De Elta dan voor Handgraaf.

Eigendomspositie

De Elta is eigendom van de gemeente en Handgraaf is eigendom van Pré Wonen. De gemeente heeft bij De Elta meer regie op ontwikkeling dan bij Handgraaf.

Voetbalvereniging Terrasvogels

Terrasvogels ziet vooral risico's wanneer er een azc op De Elta komt. Zo zijn zij onder andere bang om leden te verliezen. Het college ziet echter ook kansen voor Terrasvogels. Op De Elta kunnen mogelijk verschillende functies worden gecombineerd. Als de locatiekeuze op De Elta valt, is het nodig dat het trainingsveld verplaatst wordt. Dit betekent dat er een nieuw trainingsveld moet komen voor Terrasvogels. In het kader van de grondtransactie moeten nog afspraken met het COA gemaakt gaan worden. Onderdeel hiervan zullen zijn wie welk deel van de kosten draagt voor de verplaatsing en uiteindelijk vernieuwing van het veld.

Mogelijk zijn er ook kansen voor andere functies, zoals bijvoorbeeld een speelterrein. Verdere invulling hiervan is onderdeel van de tweede fase van het participatietraject en gesprekken met belanghebbenden.

Alternatieven

-
- Een alternatief is om geen locatie aan te wijzen als locatie voor de duurzame opvang van vluchtelingen. Op dit moment geldt de Spreidingswet. Echter kondigde het kabinet aan dat ze de Spreidingswet willen intrekken. Het is een mogelijkheid om hierop in te spelen en geen locatie aan te wijzen. Echter blijft de opvangcrisis voort bestaan en Velsen gaf eerder aan haar verantwoordelijkheid te willen nemen in de opvang van vluchtelingen.
 - Een ander alternatief is om Handgraaf aan te wijzen als locatie voor de duurzame opvang van vluchtelingen. Echter hebben we als gemeente daar minder regie op de ontwikkeling van een azc en gaat de voorkeur van het COA uit naar een samenwerking direct met de gemeente in plaats van een private eigenaar.
 - Het is ook een alternatief om door te gaan met een onderzoek naar andere mogelijke locaties. Tijdens de raadsvergadering van 28 november 2024 gaf de gemeenteraad aan dat zij Paramaribostraat vanwege de leefbaarheid in de wijk niet geschikt acht als opvanglocatie. Ook concrete woningbouwlocaties, inclusief de A-locaties uit het koersdocument Omgevingsvisie werden als niet geschikt aangemerkt. Volgens het college zijn er geen andere kansrijke locaties.

Risico's

-
- Beide locaties liggen in Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL). Dit is een streng landschapsregime. Stedelijke ontwikkelingen –al dan niet tijdelijk- zijn mogelijk in Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL), zolang ze de kernkwaliteiten van het landschap niet aantasten. Om een ontheffing te krijgen om te bouwen in BPL moet het COA samen met de gemeente een formele aanvraag indienen bij de provincie. De Provinciale Staten

beoordeelt deze uiteindelijk. Een ontheffing voor een stedelijke ontwikkeling in BPL-gebied wordt moeilijk afgegeven door de Provincie Noord-Holland.

- Inwoners kondigden eerder al aan om juridische stappen te ondernemen tegen de komst van een azc in Santpoort-Zuid.

Programma

Vitaal en sociaal Velsen
Wonen en leven in Velsen

Kader

Gemeentewet
Raadsakkoord en programma 2022-2026
Collegeprogramma Werken aan het Velsen van morgen
Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet)

Participatie en inspraak

De mogelijk komst van asielzoekers leidt bij omwonenden en belanghebbenden tot vragen en soms ook tot onrust. Een goede lokale communicatie- en informatievoorziening is dan ook noodzakelijk.

We doorliepen een intensief participatietraject met de klankbordgroep in Santpoort-Zuid. Het resultaat van dit traject is een participatieverslag met hierin de zorgen, adviezen, ideeën en wensen van de omwonenden van Santpoort-Zuid.

Financiële consequenties

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het vinden van locaties voor de opvang van vluchtelingen en dragen deze over aan het COA. Het COA draagt alle kosten met betrekking tot de verwerving van de locatie, de inrichting, de plankosten en de exploitatie van de locatie.

De kosten die wij maken voor het onderzoek naar een landlocatie worden in eerste instantie niet gedekt. Pas wanneer we definitief een locatie realiseren, kunnen we deze gemaakte kosten alsnog declareren. Hier ligt voor de gemeente dus wel een risico.

Onlangs declareerden we de kosten voor het haalbaarheidsonderzoek over 2024 bij het COA. Deze kosten kregen we volledig vergoed.

We weten niet of het COA dit over 2025 ook doet als er dan nog geen locatie gerealiseerd is.

Uitvoering van besluit

Na de locatiekeuze van de gemeenteraad starten we de ontheffingsaanvraag voor BPL bij de provincie. Het moment van indienen van een ontheffingsaanvraag BPL tot aan de besluitvorming duurt enkele maanden. Bij elkaar duurt dit ongeveer een half jaar.

Als de provincie een BPL-ontheffing verleent, moeten er verschillende procedures doorlopen worden, zoals een BOPA-procedure. Dit is de procedure voor de aanvraag van een omgevingsvergunning, wat enkele maanden kan duren. Na het indienen van de omgevingsvergunning duurt het 26 weken tot besluitvorming. Bij elkaar kan dit een jaar in beslag nemen.

Daarnaast is er een afhankelijkheid van bezwaren en/of beroepen. Wanneer deze worden ingediend, betekent dit mogelijk een lange vertraging tot 2 jaar. Dit betekent niet dat het COA niet kan beginnen met de realisatie, maar die keuze ligt bij het COA.

Bijlagen - onderdeel uitmakend van het besluit

-
- Memo locatiekeuze duurzame opvang van vluchtelingen
 - Participatieverslag, zorgen, adviezen en ideeën omwonenden Santpoort-Zuid (inclusief 41 bijlagen)
 - Memo waarborgen veiligheid
 - Sweco locatieonderzoek

Bijlagen - bijgevoegd als achtergrondinformatie

-
- Projectplan opvanglocatie vluchtelingen
 - COA-haalbaarheidsstudie
 - Ecologisch quickscan De Elta
 - Ecologische quickscan Handgraaf
 - Beoordeling ecologische quickscans ODIJ
 - Planologische quickscan De Elta van Witteveen + Bos
 - Planologische quickscan Handgraaf van Witteveen + Bos
 - Risicoanalyse nadeelcompensatie SAOZ
 - Historisch onderzoek De Elta Santpoort-Zuid van Vlam Bodem Advies

Burgemeester en wethouders van Velsen,

De secretaris,

D. Veurink

De burgemeester,

F.C. Dales